

Kunnskapsdepartementet

Vår ref.:

Deres ref.:

Saksbehandler:
Marit Wergeland
marit.wergeland@uia.noDato:
10.juni 2026

Innspill til Kunnskapsdepartementets arbeid med ny overordnet rammeplan for lærerutdanningene

Fakultet for kunstfag v/Universitetet i Agder er kjent med KDs invitasjon til en åpen høring i prosessen med rammeplanarbeidet innen 10. Juni 2026. Vi tilbyr pr i dag de estetiske fagene musikk, drama (teater) og kunst og håndverk (forming) i barnehagelærerutdanning, grunnskolelærerutdanning og praktisk pedagogisk utdanning. Vi har i tillegg lang erfaring med å tilby 3-åring faglærerutdanning både innenfor musikk og drama.

Nå sitter vi med sterk bekymring for estetiske fagenes stilling i lærerutdanningene. Fakultet for kunstfag mener at den nye rammeplanen må sikre at alle framtidige lærere har grunnleggende kompetanse i praktiske og estetiske fag. Slik forslaget til ny rammeplan foreligger nå, vil lokale forskjeller i utdanningenes oppbygging øke, noe som kan gjøre det vanskeligere for arbeidsgivere å vurdere kandidatenes kompetanse og kvalifikasjoner. Institusjonell autonomi bør derfor balanseres mot behovet for felles nasjonale rammer.

I SSBs siste framskrivning av fremtidig lærerbehov kommer det frem at etterspørselen etter lærere i praktiske og estetiske fag i framskrivingsperioden fram til 2060, vil overstige tilbudet. Det blir dermed altfor få lærere i praktiske og estetiske fag framover for å opprettholde dagens standard. Fakultet for kunstfag vil derfor foreslå tiltak som vil være et svar på denne situasjonen:

At studenter i grunnskolelærerutdanningene **må** velge et praktisk eller estetisk fag (drama, musikk, mat og helse eller kunst og håndverk), og at det innføres krav om lærerkompetanse for undervisning i disse fagene også på barnetrinnet.

Dette vil svare på den vedvarende mangelen på lærerkompetanse i praktiske og estetiske fag. Det vil også være i tråd med anbefalinger og innhold i Meld. St. 34 (2023-2024) om en mer praktisk skole, samt til departementets arbeid med endringer i struktur og innhold i skolehverdagen på 1. og 2. trinn. Dersom ambisjonen om en mer praktisk skole skal realiseres, må lærerne ha faglig kompetanse til å planlegge og gjennomføre praktisk-estetisk undervisning. Uten et minimumskrav i lærerutdanningen vil denne ambisjonen være vanskelig å oppnå.

Fakultet for kunstfag foreslår at det må komme inn en kjernekompetanse knyttet til praktiske og estetiske læringsprosesser. Kompetanse i å fremme skapende, praktiske og estetiske læringsprosesser er viktig for å utvikle elevers kreativitet, identitet, praktiske ferdigheter, kritiske tenkning, og ikke minst gir det elevene erfaringer med demokratiske prosesser. Betydningen av kollektive og skapende læringsprosesser bør også skrives inn i hoveddelen. Fakultet for kunstfag foreslår at rammeplanen gjeninnfører et obligatorisk 30 timers kurs i drama for å gi studentene en minimumsbakgrunn for å kunne styrke lekens plass i skolen, samt ivareta elveaktive og kollektive arbeidsformer.

Videre foreslår Fakultet for kunstfag å fjerne underkapittelet om Lærerutdanning for praktiske og estetiske fag §18. Ved samordna opptak 2026 tilbys LUPE kun innen de tre fagfeltene Idrett, Design og Musikk. Det finnes ikke tilbud innen Teater, Dans eller Mat og Helse. Vi foreslår at kompetansemålene for de praktiske og estetiske fagene, samt de samme fagfeltenes evne til å anvendes som varierte, elevaktive og kollektive arbeidsformer i all opplæring, heller løftes inn i den generelle delen i rammeplanen og i de fleste underkapitlene for de andre lærerutdanningene. Eksempelvis §14 Lærerutdanning for trinn 8–10.

Sett i lys av utfordringer knyttet til ungdommers trivsel, motivasjon og læring (jf. Meld. St. 34: En mer praktisk skole: bedre læring, motivasjon og trivsel på 5.–10. trinn) mener Fakultet for kunstfag at verdien av kunstfagene må få en langt større plass i all lærerutdanning, og særlig i ungdomstrinnet. Kollektive prosesser hvor klassens vanlige hierarki kan forskyves og felleskapet forsterkes, vil være av stor betydning for å ivareta fellesskolen. Møte med de estetiske fagene kan også fremme elevenes evne til å tåle motstand og usikkerhet.

I underkapittelet for lærerutdanning for barnehage, savner Fakultet for kunstfag tydeligere føringer for faglig innhold og faglig bredde. Dette er viktig for å sikre utdanningens relevans og transparens overfor arbeidslivet, særlig fordi det i barnehagesektoren, i motsetning til i skolen, ikke finnes en egen kompetanseforskrift. Fakultet for Kunstfag foreslår å få inn et punkt om studentens kompetanse om lek, samt ferdigheter og erfaring gjennom leken. Som fremtidige barnehagelærere skal de mer enn å forstå, observere og legge til rette for leken. Videre mener Fakultet for kunstfag at uttrykket skapende uttrykksformer bør endres til estetiske uttrykksformer, da det i Rammeplan for barnehagen brukes uttrykk som estetiske opplevelser, estetiske erfaringer og estetiske uttrykk.

Med vennlig hilsen

Marit Wergeland

Marit Wergeland

Dekan

Fakultet for kunstfag